

โอกาสและความท้าทายของยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์แห่งชาติด้วยนโยบายกีฬา และสุขภาพ

The Opportunity and Challenge of National Human Development Strategy through the Policies of Sports and Health

สมทบ ฐิตะฐาน (Somthop Thithathan)*

บทคัดย่อ

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) รัฐบาลได้กำหนดให้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศแบบมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่รัฐบาลตั้งไว้ กระทรวงสาธารณสุขได้ จัดทำแผนปฏิบัติงาน ซึ่งถูกเรียกว่า “แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)” และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งถูกเรียกว่า “แผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 -2564)” แต่จากผลสรุปการประเมินตัวชี้วัดเพื่อการส่งเสริมและให้บริการด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ยังต่ำกว่าร้อยละ 30 ของประชากรทั้งประเทศจึงส่งผลให้ทั้งกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ยังไม่ผ่านการประเมินตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้

ดังนั้นบทความวิชาการจึงได้นำเสนอมุมมองการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระหว่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฯ และแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติฯ ที่อาจเป็นโอกาสในเชิงระบบการจัดการเพื่อเป้าหมายยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย การจัดการ การวางแผน การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

คำสำคัญ : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ทุนมนุษย์ สุขภาพ กีฬา

* อาจารย์ประจำสาขาการจัดการการกีฬา ประธานหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

For the Twelfth National Economy and Social Development Plan (2017-2021), Thai government has determined a Strategy for Strengthening and Realizing the Potential of Human Capital, as a fundament of national importance that is critical to leverage effective, beneficial, and sustainable development for all. To achieve the government's goal, both the Health Ministry and the Tourism and Sports Ministry have developed the implementation plans separately, called National Health Development Plan (2017-2021) and National Sports Development Plan (2017-2021). The measurement and achievement are responsible by each one. The results of evaluation of both ministries failed to achieve the government target for the population taking exercise to be above 30%.

Therefore, this article aims to demonstrate how to successfully manage a Strategy for Strengthening and Realizing the Potential of Human Capital and to integrate their both resources effectively by deploying the process of management: organizing, planning, commanding, coordinating, and controlling.

Keywords: the Twelfth National Economy and Social Development Plan (2017-2021), Human Capital, Health, and Sports

Introduction/บทนำ: ความสำคัญของยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ในเชิงนโยบายของรัฐบาล

ภายใต้การบริหารจัดการของรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศโดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้เขียนแผนซึ่งถูกเรียกว่า “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่12 (พ.ศ. 2560 – 2564)” โดยยุทธศาสตร์ที่ถูกกำหนดไว้เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ ถือเป็นช่วงเริ่มต้นของเป้าหมาย 5 ปีแรกและได้ถูกนำไปใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อการบูรณาการขับเคลื่อนเป้าหมายสู่การปฏิบัติในทุกกระทรวงภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลเพื่อวางรากฐานการพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคและการจัดการงบประมาณแผ่นดินให้ไปในแนวทางเดียวกันการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วโดยมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมแบบมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายความสำเร็จในอนาคตของประเทศไทยในปี 2579

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่12 (พ.ศ. 2560 – 2564) มีทั้งหมด7ข้อดังนี้ 1. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดีมีจิตสาธารณะและมีความสุขโดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดีครบถ้วนรอบอุ้นตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต 2. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพรวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ 3. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็งแข่งขันได้มีเสถียรภาพ

และมีความยั่งยืนสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่
เข้มข้นมากขึ้นสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและสร้างความมั่นคงทางพลังงานอาหารและน้ำ 4. เพื่อ
รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน 5. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพโปร่งใส
ทันสมัยและมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา 6. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยการ
พัฒนาภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนากระบวนทัศน์การผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการ
ใหม่ 7. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยง (Connectivity) กับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค
ภูมิภาคและนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพรวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทและสร้างสรรค์ใน
ด้านการค้าบริการและการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาคภูมิภาคและโลกและ
ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเป็น 10
ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การสร้างความ
เป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้
อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 5 :
การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การบริหาร
จัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย ยุทธศาสตร์ที่ 7 :
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ยุทธศาสตร์ที่ 8 : การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และ
นวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 9 : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 10 : ความร่วมมือระหว่าง
ประเทศเพื่อการพัฒนา (แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

จากเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาในข้างต้นจึงเป็นการยืนยันเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญ
เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณภาพและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ให้เป็นยุทธศาสตร์ที่ 1. เพราะคุณภาพ
ของทุนมนุษย์คือ คุณลักษณะต่างๆรวมถึงความสามารถที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ อันได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ
ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดมาพร้อมกับมนุษย์ผู้นั้น ทุนมนุษย์ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะการเรียนในโรงเรียนเท่านั้น แต่ทุนมนุษย์ถูก
สะสมขึ้นมาหลายทาง เช่น ทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การย้ายถิ่นฐาน ประสบการณ์ชีวิต การ
รักษาสุขภาพ (ประไพทิพย์ ลือพงษ์, 2560) ทั้งนี้ ‘ผลิตภาพ’ หรือ “Productivity” ของประเทศไม่ควรถูกมอง
เฉพาะในมิติเชิงปริมาณเท่านั้น หากแต่ควรถูกมองในมิติเชิงคุณภาพด้วย ตัวอย่างเช่น ประชากรเป็นแรงงานมี
ทักษะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ภาษาต่างประเทศและทักษะทางวิชาชีพที่ดี ประชากร
สามารถคิดและวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สนุกกับการทำงานและการใช้ชีวิตมากขึ้น ซึ่งการเพิ่มขึ้นของ
ผลิตภาพอย่างมีคุณภาพจักเกิดขึ้นได้เพราะผ่านเงื่อนไขสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้ทำงานที่ดีมี
คุณค่า เท่าทันและเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ อยู่ในเนื่อานดินที่ส่งเสริมพลังสร้างสรรค์ มีโอกาสในการพัฒนาตัวเอง
ตลอดเวลา มีเวลาว่างในการพักผ่อนและดูแลร่างกายและจิตใจของตน รวมถึงการมีทางเลือกที่หลากหลายในการ
ทำงานมีอำนาจต่อรองที่สมดุลขึ้นในตลาดแรงงาน และได้รับผลตอบแทนที่เป็นธรรมสมกับผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น
หรือกระทั่งเปลี่ยนสถานะจากลูกจ้างมาเป็นผู้ประกอบการเสียเอง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2556)

อุปสรรคที่ทำให้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณภาพและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ไม่ประสบความสำเร็จ

วิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงานในภาครัฐมักเน้นการแบ่งงานและหน้าที่ในเชิงโครงสร้างระดับกระทรวงมากกว่าการส่งเสริมประสิทธิภาพเชิงระบบการจัดการระหว่างกระทรวง หากจะยกตัวอย่างเพื่อให้เข้าใจวิธีการแบ่งงานเชิงโครงสร้างก็คือ กระทรวงสาธารณสุข จะจัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยเรียกว่า “แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)” ซึ่งเป็นแผนการปฏิบัติการระดับกระทรวงฯ ภายใต้กรอบเวลาระยะ 5 ปี เพื่อให้เป็นกลไกที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติการได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายของการพัฒนาด้านสุขภาพเพื่อการเสริมสร้างคุณภาพและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ของประเทศไทย

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฯ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี (3) ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ควบคู่กับกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) (4) การปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 (5) ประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข (6) ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (7) กรอบแนวทางแผนระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข เพื่อวางฐานรากของระบบสุขภาพในระยะ 5 ปีให้เข้มแข็งเพื่อคนไทยมีสุขภาพแข็งแรง สามารถสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม (กระทรวงสาธารณสุข, 2559) โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดเพื่อขับเคลื่อนดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1. เร่งการเสริมสร้างสุขภาพคนไทยเชิงรุก (P3 : Health Promotion + Disease Prevention + Consumer & Environmental Protection Excellence) ยุทธศาสตร์ที่ 2. สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในระบบบริการสุขภาพ (Service Excellence) ยุทธศาสตร์ที่ 3. พัฒนาและสร้างกลไกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกำลังคนด้านสุขภาพ (People Excellence) ยุทธศาสตร์ที่ 4. พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งในการอภิบาลระบบสุขภาพ (Governance Excellence) สำหรับตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ที่ 1. เร่งการเสริมสร้างสุขภาพคนไทยเชิงรุก จะเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องโดยตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ภายใต้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฯ โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ 9 คือ 9.1 พฤติกรรมการออกกำลังกายเพิ่มขึ้นร้อยละ 5, 9.2 อัตราการบริโภคผักและผลไม้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5, 9.3 ความชุกของการสูบบุหรี่และการบริโภคแอลกอฮอล์ลดลง ร้อยละ 5 (กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

แต่ในอีกมิติหนึ่งเชิงโครงสร้าง “กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” ก็มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับการเสริมสร้างคุณภาพและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ ซึ่งถูกเรียกว่า “แผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 -2564)” สำหรับความสำคัญของแผนพัฒนากีฬาแห่งชาตินั้นคือเพื่อการส่งเสริมและให้บริการด้านการออกกำลังกายและเล่นกีฬาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้อย่างทั่วถึง จึงก่อให้เกิดการพัฒนาสุขภาพที่ดี คุณภาพชีวิตที่ดี และความสามัคคีของประชาชนในชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสันติสุข และสร้างความเป็นธรรมทางสังคมและเศรษฐกิจนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำหรับแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 -2564) ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1. การส่งเสริมให้เกิดความรู้และความตระหนักด้านการออกกำลังกายและการกีฬาขั้นพื้นฐาน เป็นยุทธศาสตร์เพื่อให้เด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ได้รับการศึกษาด้าน พลศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง มีการออกกำลังกายและเล่นกีฬาขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง รู้กฎและกติกา จนสามารถถึงขั้นดูกีฬาเป็นเล่นกีฬาได้ มีทัศนคติที่ดี มีระเบียบวินัยและน้ำใจนักกีฬา รวมถึงมี การจัดวางระบบโครงข่ายในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว ในการผลักดันให้การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งแต่ปฐมวัย ยุทธศาสตร์ที่ 2. การส่งเสริมให้มวลชนมีการออกกำลังกายและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการกีฬา เป็นยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างการออกกำลังกายสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ยุทธศาสตร์นี้ถือว่ามีความสำคัญสำหรับประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพราะการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาจะทำให้ สุขภาพพลานามัยแข็งแรง ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ลดปัญหาสังคมสามารถใช้ประโยชน์ในการแก้ไข ปัญหายาเสพติดและอบายมุข โดยมีการสร้างโอกาสการเข้าถึงกิจกรรมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา และมีการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง รวมไปถึง การส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ และพัฒนาระบบอาสาสมัครการกีฬา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศและต่อยอดเพื่อความสำเร็จในระดับอาชีพ เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นด้านการสร้างและการพัฒนานักกีฬาของชาติให้ประสบความสำเร็จในการ แข่งขันในระดับต่างๆ เพื่อสร้างชื่อเสียงเกียรติยศ และเกียรติภูมิของประเทศชาติให้ทัดเทียมกับนานาชาติ สามารถสร้างความภาคภูมิใจและเป็นเครื่องมือในการรวมจิตใจซึ่งจะเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีของ คนในชาติ อีกทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดนักกีฬาที่มีความเป็นเลิศไปสู่การมีอาชีพทางการกีฬาอย่างเต็มตัว สามารถสร้างรายได้จากความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ โดยจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรองรับการพัฒนา ประกอบกับการจัดให้มีระบบสวัสดิการช่วยเหลือ และส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐและเอกชนในการร่วมพัฒนาตลอดเส้นทางอาชีพนักกีฬา ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาแบบครบวงจร สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริม เศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการสนับสนุนการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมกีฬา อาทิ ธุรกิจการผลิต เสื้อผ้าและอุปกรณ์กีฬา ธุรกิจเพื่อการบริหารเกี่ยวกับการกีฬา ธุรกิจการจัดกิจกรรมการแข่งขันต่างๆ รวมถึง สถาบันพัฒนากีฬาอาชีพทุกระดับ พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และจัดตั้งเมืองกีฬา เพื่อให้ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการกีฬาของภูมิภาค ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาแบบครบวงจร สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริม เศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการสนับสนุนการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมกีฬา อาทิ ธุรกิจการผลิต เสื้อผ้าและอุปกรณ์กีฬา ธุรกิจเพื่อการบริหารเกี่ยวกับการกีฬา ธุรกิจการจัดกิจกรรมการแข่งขันต่างๆ รวมถึง สถาบันพัฒนากีฬาอาชีพทุกระดับ พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และจัดตั้งเมืองกีฬา เพื่อให้ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการกีฬาของภูมิภาค ยุทธศาสตร์ที่ 6 การยกระดับการบริหารจัดการด้านการกีฬาให้มีประสิทธิภาพ เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทางการกีฬา โดยเสริมสร้างการบูรณาการ ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ ทำการจัดตั้ง

คณะกรรมการนโยบายการกีฬาแห่งชาติ รวมไปถึง พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่มีมาตรฐานเพื่อประโยชน์ในการเชื่อมโยงข้อมูลสำหรับการติดตามและประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ส่งเสริมการยกระดับการบริหารจัดการขององค์กรกีฬาต่างๆให้ทัดเทียมสากล และอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

**ตารางสรุปความเชื่อมโยงเชิงโครงสร้างระดับกระทรวงในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง
คุณภาพและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
(พ.ศ. 2560 -2564)**

แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564)	แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564)	แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 -2564)
ผู้รับผิดชอบ คณะรัฐบาล	ผู้รับผิดชอบ กระทรวงสาธารณสุข	ผู้รับผิดชอบ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา
ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเสริมสร้างและ พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์	ยุทธศาสตร์ที่ 1.เร่งการเสริมสร้าง สุขภาพคนไทยเชิงรุก (P3 : Health Promotion + Disease Prevention + Consumer & Environmental Protection Excellence) ตัวชี้วัดที่ 9.1 พฤติกรรมการออกกำลังกายเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ตัวชี้วัดที่ 9.2 อัตราการบริโภคผักและผลไม้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 ตัวชี้วัดที่ 9.3 ความชุกของ การสูบบุหรี่และการบริโภค แอลกอฮอล์ลดลง ร้อยละ 5	ยุทธศาสตร์ที่1. การส่งเสริมให้เกิด ความรู้และความตระหนักด้านการ ออกกำลังกายและการกีฬาขั้นพื้นฐาน ยุทธศาสตร์ที่ 2. การส่งเสริมให้ มวลชนมีการออกกำลังกายและมีส่วน ร่วมในกิจกรรมการกีฬา ตัวชี้วัด:ประชากรทุกภาคส่วนออก กำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าร้อยละ30ของประชากรทั้ง ประเทศ (สัดส่วนประชากรที่มีการเล่นกีฬา/ ออกกำลังกายหรือการทำกิจกรรม นันทนาการภายใต้การสำรวจกิจกรรม ทางกายสำหรับกลุ่มประชากรที่มีอายุ 15ปีขึ้นไปของสำนักงานสถิติแห่งชาติ)

Results / ผลการศึกษา (หรือ) ผลการวิจัย : ขาดการบูรณาการเชิงระบบการจัดการระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อเป้าหมายเดียวกัน

ตั้งนั้นจึงพอจะเข้าใจได้ว่าภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งเป็นพิมพ์เขียวของการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติเพื่อวางรากฐานการพัฒนาให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และได้แบ่งการทำงานในเชิงโครงสร้างให้แก่สองกระทรวงหลักคือ กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา โดยทั้งสองกระทรวงก็มีหน่วยงานเชิงโครงสร้างระดับปฏิบัติการรองรับอยู่ คือ “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกองทุนและมีรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขเป็นรองประธาน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 โดยมีหน้าที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในสังคม ในการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีครบ 4 ด้าน กาย จิต ปัญญา สังคม และร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ สำหรับแหล่งที่มาของเงินทุนหลักได้มาจากเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพซึ่งมาจากภาษีที่รัฐจัดเก็บจากผู้ผลิตและนำเข้าสุราและยาสูบในอัตราร้อยละ 2 ของภาษีที่ต้องชำระ ภารกิจหลักของ สสส. คือการทำงานแบบปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อน ๑. โครงการเชิงรุกเพื่อแก้ปัญหาปัจจัยเสี่ยงหลักทางสุขภาพ โดยเน้นให้เป็นภารกิจสำคัญที่สุด โดยการจัดสรรงบประมาณมากกว่า 90% ๒. โครงการสร้างสรรคโอกาสและนวัตกรรม เพื่อเปิดโอกาสและให้พื้นที่กับทุกคนในการสร้างนวัตกรรม โดยจัดสรรงบประมาณไม่เกิน 10 % และการปฏิบัติการได้ถูกกำหนดเป็น 15 แผน เพื่อดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพสู่สังคมสุขภาวะ 1. แผนควบคุมยาสูบ 2. แผนการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด 3. แผนการจัดการความปลอดภัยและปัจจัยเสี่ยงทางสังคม 4. แผนควบคุมปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ 5. แผนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ 6. แผนสุขภาวะชุมชน 7. แผนสุขภาวะเด็ก เยาวชนและครอบครัว 8. แผนสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กร 9. แผนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย 10. แผนระบบสื่อและวิถีสุขภาวะทางปัญญา 11. แผนสร้างสรรคโอกาสและนวัตกรรมสุขภาวะ 12. แผนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพผ่านระบบบริการสุขภาพ 13. แผนพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ 14. แผนอาหารเพื่อสุขภาพ 15. แผนสร้างเสริมความเข้าใจสุขภาพ

สำหรับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาก็มีโครงสร้างการทำงานระดับปฏิบัติการรองรับ คือ กรมพลศึกษา (Department of Physical Education) ซึ่งเป็นส่วนราชการระดับกรม จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 (พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545) เป็นการโอนภารกิจบางส่วนมาจากกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนและประชาชนด้วยการส่งเสริมและพัฒนาการกีฬานันทนาการ การออกกำลังกาย เล่นกีฬา สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน การส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน มีคุณภาพคู่คุณธรรมห่างไกลอบายมุขและสิ่งเสพติดให้โทษโดยการใช้กีฬานันทนาการและวิทยาศาสตร์การกีฬาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติ โดยความรับผิดชอบแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งได้ระบุให้กรมพลศึกษาจะเป็นเจ้าภาพหลักในการรับผิดชอบยุทธศาสตร์ที่ 1. การส่งเสริมให้เกิดความรู้และความตระหนักด้านการออกกำลังกายและการกีฬาระดับพื้นฐาน

เป็นยุทธศาสตร์เพื่อให้เด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ได้รับการศึกษาด้าน พลศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง มีการออกกำลังกายและเล่นกีฬาขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง รู้กฎและกติกา จนสามารถถึงขั้นดูกีฬาเป็นเล่นกีฬาได้ มีทัศนคติที่ดี มีระเบียบวินัยและน้ำใจนักกีฬา รวมถึงมีการจัดวางระบบโครงข่ายในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว ในการผลักดันให้การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งแต่ปฐมวัย และยุทธศาสตร์ที่ 2. การส่งเสริมให้มวลชนมีการออกกำลังกายและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการกีฬาเป็นยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างการออกกำลังกายสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ยุทธศาสตร์นี้ถือว่ามีผลสำคัญสำหรับประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพราะการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาจะทำให้ สุขภาพพลานามัยแข็งแรง ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ลดปัญหาสังคมสามารถใช้ประโยชน์ในการแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมและอบายมุข โดยมีการสร้างโอกาสการเข้าถึงกิจกรรมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา และมีการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง รวมไปถึง การส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ และพัฒนาระบบอาสาสมัครการกีฬา

Discussion/Conclusion /อภิปรายผล (หรือ)สรุปผล

จากการประเมินตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ของทั้ง “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” และ “กรมพลศึกษา” ตามเอกสารการประเมินโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) ผลปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินตามเป้าหมายที่รัฐบาลต้องการ “การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์” โดยตั้งเป้าว่าประชากรทุกภาคส่วนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยร้อยละ 30 ของประชากรทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมให้คนวัยทำงานและผู้สูงอายุยังมีสุขภาพและพลานามัยที่ดีและจะไม่เป็นภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขและสังคมของประเทศไทย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564) ทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและกระทรวงสาธารณสุขต่างก็มีแผนระดับกระทรวงเพื่อรองรับและขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพโดยการส่งเสริมประชาชนทุกเพศทุกวัยให้มีพฤติกรรมออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ สัปดาห์ละ 3 วันๆละ 1 ชั่วโมง เพื่อเสริมสร้างสุขภาพทางกายและทางจิตใจซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทุนมนุษย์ ผู้บริหารระดับสูงของทั้งสองกระทรวงต่างก็มีหน่วยงานภายใต้การกำกับที่รับผิดชอบโดยตรงคือ “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” และ “กรมพลศึกษา” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับความรู้และความเข้าใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพของตนเองโดยการใช้กิจกรรมการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาให้เป็น “วิถีแห่งการใช้ชีวิต” (Way Of Life) เพราะคนไทยคุ้นเคยกับคำพูดจากพุทธสุภาษิตที่ว่า “อโรคยา ปรมาลาภา” หรือ “การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ” และสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่า “กีฬา กีฬาเป็นยาวิเศษ” เพราะหากร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรง จะคิดจะทำการใดก็ดูเป็นอุปสรรคไปทั้งหมด ทำอะไรก็ไม่สะดวก เนื่องจากร่างกายไม่พร้อมที่จะทำงาน นอกจากนั้นการออกกำลังกายและเล่นกีฬายังเปรียบเสมือนยาอายุวัฒนะที่ทำให้ร่างกายของเราสมบูรณ์ แข็งแรง และแก่ช้าลงกว่าคนทั่วไปที่ไม่ได้ออกกำลังกาย แต่อุปสรรคที่สำคัญคือทั้งสองหน่วยงานข้างต้นยังขาดการบูรณาการระบบการจัดการเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน เพราะการจัดการ หรือ Management หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมที่

กลุ่มบุคคลในองค์กร ร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ 5 ขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม (Fayol.1949)

กระบวนการในการจัดการ ประกอบด้วย

- การวางแผน การวางแผนหรือ Planning หมายถึงการพิจารณากำหนดแนวทางการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยเกิดจากการใช้ดุลพินิจคาดการณ์ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางการการทำงานในอนาคต
- การจัดองค์การ การจัดองค์การหรือ Organizing หมายถึง การจัดระเบียบหรือโครงสร้างของการทำงานภายในองค์กรให้เป็นระบบระเบียบและอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น
- การบังคับบัญชาสั่งการ หรือ Commanding หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการใช้ความสามารถชักจูงหรือหวานล่อมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานตามคำสั่ง จนสามารถทำให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จได้
- การประสานงาน หรือ Coordinating หมายถึง การจัดให้ทรัพยากรบุคคลภายในองค์กรทำงานประสานสัมพันธ์สอดคล้องเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินงานราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
- การควบคุม หรือ Controlling หมายถึง กระบวนการทำงานเริ่มตั้งแต่การกำหนดมาตรฐาน การแก้ไขการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนการดำเนินงานตามแผน และการประเมินแผนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Baker and Esherick. 2013)

แนวทางการประเมินผู้บริหารนั้น สามารถพิจารณาผ่าน 3 ทางได้แก่

- โครงสร้าง (Structure) ให้อูที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายงาน ตามการจัดองค์การ
- หน้าที่ (Jobs Description) ผู้บริหารที่ดีสามารถระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้ดี
- วิธีปฏิบัติการ (Process) ผู้บริหารที่ดีทำให้ผู้ปฏิบัติงานพร้อมและเต็มใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ

ดังนั้นถ้าทั้งสองหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบคือ “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ” และ “กรมพลศึกษา” สามารถนำแผนโครงการและแผนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปีมาจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกัน (Co-Operational Plan) โดยแบ่งบทบาทและหน้าที่กันแต่มีเป้าหมายและตัวชี้วัดเดียวกัน โดยใช้กระบวนการจัดการแบบบูรณาการ ก็จะส่งผลให้ทั้งสองหน่วยงานสามารถหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อจัดการนโยบายด้านสุขภาพและนโยบายด้านกีฬาเพื่อผลสัมฤทธิ์ของการใช้งบประมาณแผ่นดิน ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับประเทศไทยให้ไปสู่ความสำเร็จของการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ แบบ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในอีก 20 ปีข้างหน้า สมดังเจตนารมณ์ของรัฐบาลภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

Chaipattana Foundation (2556). “kānphatthanā thun manut phūā phalit phāp” . [Human DevelopmentforProductivity].12August2018.[Online].http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_12/pdf/aw014.pdf

Luepong, P.(2017). “kānphatthanā thun manut hai mī samatthana khwāmsāmān nai kān khāēngkhan” [Human Development of High Competency for the Competition]. 12August2018.[Online].http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_12/pdf/aw014.pdf

Ministry of Health. (2017).). “phāēn phatthanā sukkhaphāp hāēng chāt chabap thī sipsōng (Phō.Sō. sōngphanhārōjhoksip - sōngphanhārōjhoksipsī)” . [The Twelfth National Health Development Plan (2017-2021)]. Bangkok.

Ministry of Tourism & Sports. (2017). “phāēn phatthanākān kilā hāēng chāt chabap thī hok (Phō.Sō. sōngphanhārōjhoksip - sōngphanhārōjhoksipsī)”. [The Sixth National Sports Development Plan (2017-2021)]. Bangkok.

Office of National Economy and Social Development Board.(2017). “phāēn phatthanā sēthakit læ sangkhom hāēng chāt chabap thī sipsōng” [The Twelfth National Economy and Social Development Plan (2017-2021)]. Bangkok

Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism & Sports.(2011). “raīngān phonkān suksā wikhrō chutkhæng chut‘ōk ‘ōkāt panhā ‘uppasak læ nāēnōm sathanākān khōng kānkilā phūā chāttham yutthasāt kilā radap chāngwat yutthasāt kilā radap phāk” [The Studied Report of Strength, Weakness, Opportunity and Treats Analysis for Strategic Provincial and regional Sports]. (2012-2016). Bangkok.

ภาษาต่างประเทศ

Baker, E.R., and Esherick, C. (2013) Fundamentals of Sport Management. U.S.A: Human Kinetics.

Fayol, Henri. (1949). General and Industrial Management. London: Sir Isaac Pitman & Sons Ltd.